

Raport z badań sondażowych

w związku z opracowaniem Strategii Rozwoju
Powiatu Radomszczańskiego do roku 2030

Wstęp

W 2023 roku Zarząd Powiatu Radomszczańskiego zdecydował o konieczności opracowania *Strategii Rozwoju Powiatu Radomszczańskiego do roku 2030*. Ważnym elementem tego procesu było przygotowanie raportu diagnostycznego, bazującego na analizie statystycznej sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu. Dodatkowo, w ramach czynności diagnostycznych zrealizowano dwa badania sondażowe: wśród mieszkańców powiatu oraz wśród uczniów szkół ponadpodstawowych zlokalizowanych na terenie powiatu. Badania zostały zrealizowane metodą CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interview) – respondenci zostali poproszeni o wypełnienie przygotowanej elektronicznej ankiety. Dodatkowo, w celu zwiększenia ilości odpowiedzi, w przypadku ankiet skierowanych do mieszkańców, zdecydowano się na umieszczenie ich papierowej wersji w budynku Starostwa Powiatowego, jednostkach podległych Powiatowi oraz Miejskim Domu Kultury w Radomsku, Miejskiej Bibliotece Publicznej w Radomsku, Muzeum Regionalnym w Radomsku oraz Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Radomsku. Niniejszy raport zawiera podsumowanie wyników obu badań i stanowił materiał pomocniczy przy opracowaniu *Strategii Rozwoju Powiatu Radomszczańskiego do roku 2030*.

Poniższa tabela zawiera zestawienie podstawowych informacji o obu zrealizowanych sondażach.

Tabela 1. Informacje o zrealizowanych sondażach

Sondaż	mieszkańców	uczniów
Okres realizacji badania	19 kwietnia - 17 maja 2023 r.	21 kwietnia – 17 maja 2023 r.
Liczba uzyskanych odpowiedzi	170	471
Liczba pytań (bez metryczki) w tym:	25	28
- otwartych	11	8
- zamkniętych	14	20

Wnioski z badania sondażowego wśród mieszkańców

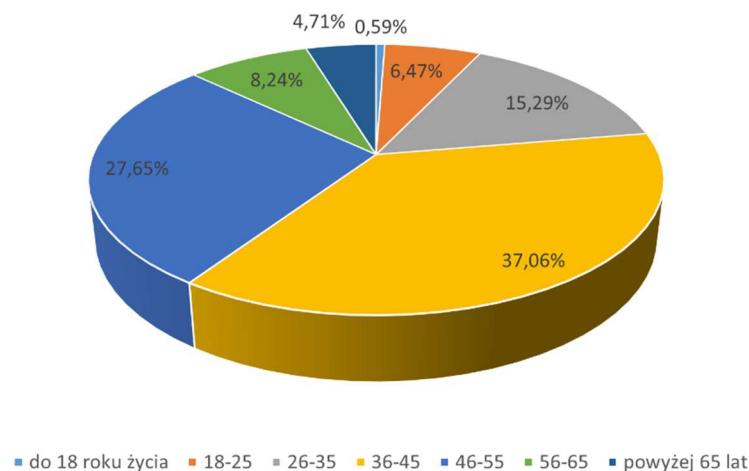
W badaniu wzięli udział mieszkańcy wszystkich gmin powiatu radomszczańskiego. Największą grupę stanowili mieszkańcy miasta Radomsko (53,53%) oraz gminy Radomsko (10,0%). Szczegółowy rozkład prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Wskazane miejsce zamieszkania

L.p.	Gmina	I. odp.	udział %	L.p.	Gmina	I. odp.	udział %
1	m. Radomsko	91	53,53%	9	Kodrąb	5	2,94%
2	Radomsko	17	10,00%	10	Kamieńsk	4	2,35%
3	Gidle	10	5,88%	11	Gomunice	2	1,18%
4	Kobiele Wielkie	10	5,88%	12	Lgota Wielka	2	1,18%
5	Dobryszyc	8	4,71%	13	Masłowice	2	1,18%
6	Ładzice	7	4,12%	14	Wielgomłyn	1	0,59%
7	Żytno	6	3,53%	15	Inna gmina	0	0,00%
8	Przedbórz	5	2,94%	SUMA	-	170	100,00%

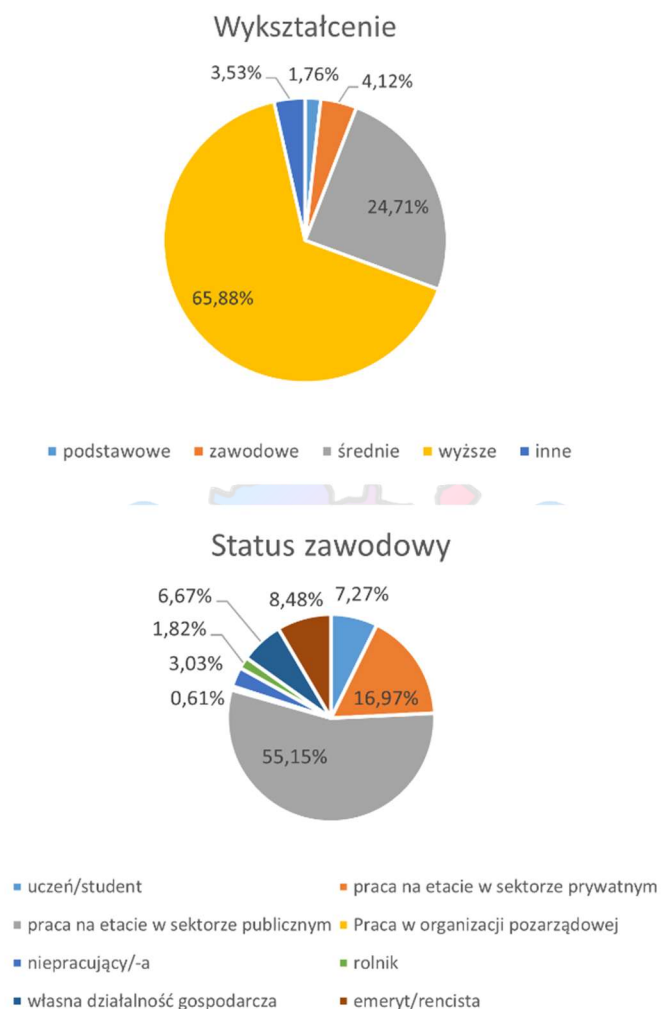
Odpowiedzi częściej udzieliły kobiety (108 – 63,9%). Największą grupę wiekową stanowiły osoby między 36 a 45 rokiem życia oraz między 46 a 55 rokiem życia. Najmniej odpowiedzi uzyskano od niepełnoletnich mieszkańców oraz seniorów.

Wykres 1. Respondenci w podziale na wiek

Wśród mieszkańców powiatu udzielających odpowiedzi, najwięcej miało wykształcenie wyższe (112 – 65,88%) oraz średnie (42 – 24,71%). Ponad połowa ankietowanych była zatrudniona na etacie w administracji publicznej (91 – 55,15%). Drugą najliczniejszą grupą były osoby pracujące na etacie, ale w sektorze prywatnym (28 – 16,97%). W badaniu wzięli również udział renciści i emeryci (14 – 8,48%), uczniowie lub studenci (12 – 7,27%), prowadzący własną działalność gospodarczą (11 – 6,67%), bezrobotni (5 – 3,03%), rolnicy (3 – 1,82%) oraz jedna osoba (0,61%) zatrudniona w organizacji pozarządowej.

Wykres 2. Wykształcenie oraz status zawodowy respondentów

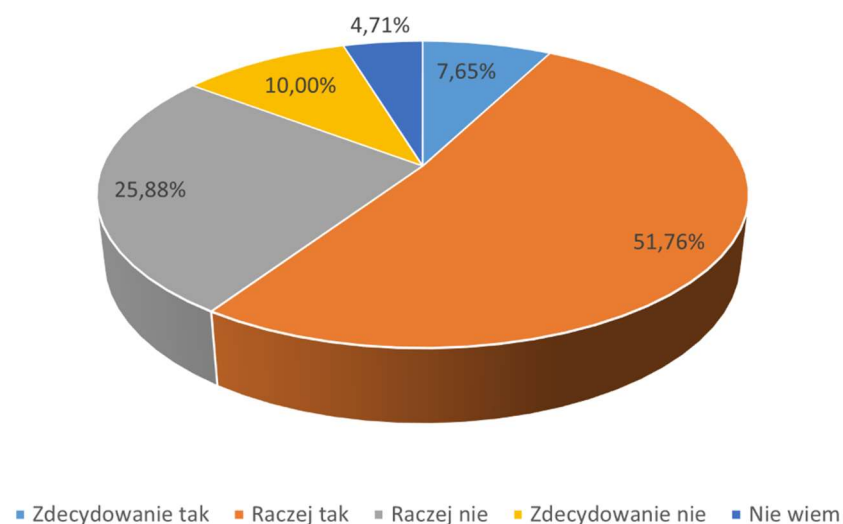

Ankietowanych zapytano również jak długo mieszkają w obecnej gminie. Zdecydowana większość mieszka tu od urodzenia (66,27%). Liczną grupę stanowiły również osoby mieszkające w powiecie przynajmniej od 10 lat (26,04%). Najmniej było osób, które żyją tutaj krócej niż 10 lat (7,69%).

Czy Pana/Pani zdaniem powiat radomszczański jest dobrym miejscem do życia?

Pierwsze pytanie zadane mieszkańcom dotyczyło oceny powiatu radomszczańskiego jako miejsca do życia. Ponad połowa ankietowanych pozytywnie oceniła powiat: 7,65% - zdecydowanie tak, 51,76% - raczej tak. Dla 35,88% mieszkańców nie jest to jednak dobre miejsce do życia (10% oceniło zdecydowanie źle, 25,88% jako źle).

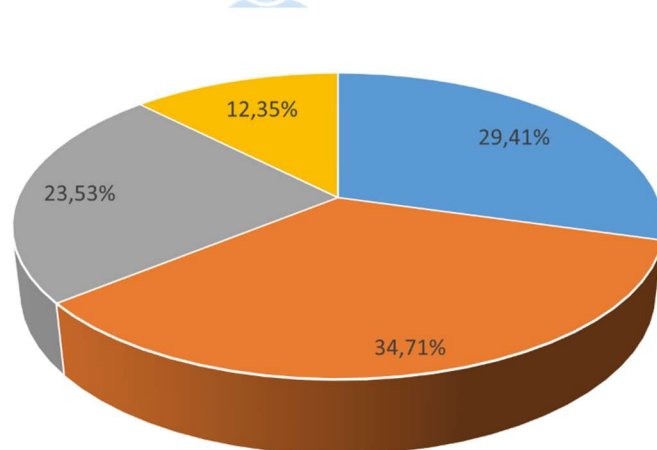
Wykres 3. Ocena powiatu jako miejsca do życia

Czy w okresie ostatnich 5 lat zauważył/a Pan/i poprawę warunków życia?

Według największego odsetka ankietowanych, warunki życia w powiecie radomszczańskim w ostatnich pięciu latach nie zmieniły się. Poprawę zauważyło 29% osób. Natomiast prawie 24% uważa, że na przestrzeni tych lat warunki życia pogorszyły się.

Wykres 4. Ocena powiatu jako miejsca do życia

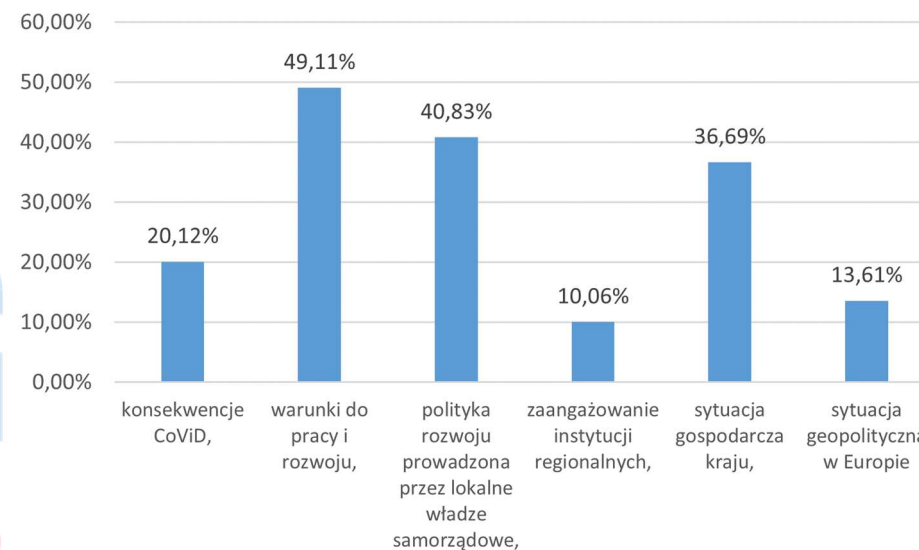
■ Tak, jest lepiej ■ Nie, jest tak samo ■ Nie, jest gorzej niż 5 lat temu ■ Nie wiem

Co według Pana/Pani ma największy wpływ na tę sytuację?

Ankietowanych poproszono o wskazanie do trzech aspektów, które miały ich zdaniem wpływ na postrzeganie powiatu w perspektywie ostatnich 5 lat.

Najczęściej wskazywano: warunki do pracy i rozwoju (odpowiedź wskazało 49,11% osób), politykę rozwoju prowadzoną przez lokalne władze samorządowe (40,83%) oraz sytuację gospodarczą kraju (36,69%).

Wykres 5. Ocena czynników wpływających na ocenę powiatu jako miejsca do życia

Rozkład poszczególnych odpowiedzi, w odniesieniu do oceny jakości życia w powiecie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 3. Rozkład czynników wpływających na sytuację w powiecie oraz ocenę jakości życia w perspektywie ostatnich 5 lat

	Tak, jest lepiej	Nie, jest tak samo	Nie, jest gorzej niż 5 lat temu	Nie wiem
konsekwencje CoViD	8	13	9	4
warunki do pracy i rozwoju	29	28	14	12
polityka rozwoju prowadzona przez lokalne władze samorządowe	18	29	17	5
zaangażowanie instytucji regionalnych	6	5	3	3
sytuacja gospodarcza kraju	19	17	20	6
sytuacja geopolityczna w Europie	4	11	4	4

Jak wynika z powyższej tabeli, osoby oceniające, że obecna sytuacja w powiecie jest gorsza niż jeszcze 5 lat temu, najczęściej za ten stan winiły sytuację gospodarczą w kraju.

Proszę wskazać maksymalnie pięć najważniejszych wg Pana/Pani walorów/atutów powiatu radomszczańskiego

Mieszkańców poproszono o wskazanie maksymalnie 5 najważniejszych walorów lub atutów powiatu radomszczańskiego. Pytanie to miało formułę otwartą, dlatego odpowiedzi zostały skatalogowane według kluczowych obszarów. Najczęstszym opisywanym atutem było położenie powiatu (47 wskazań), walory przyrodnicze i obecność terenów zielonych (40) oraz

tereny inwestycyjne, w tym strefa ekonomiczna w Radomsku (28). W dalszej kolejności ankietowani sygnalizowali jako atuty: możliwość szybkiego dojazdu do innych miast i dostępność komunikacyjna z innymi ośrodkami miejskimi (22) oraz obecna infrastruktura drogowa (11). Wśród pozostałych aspektów żaden nie został wskazany przez przynajmniej 10 osób. W dalszej części, w kolejności malejącej wymieniono aspekty, które zostały wskazane przynajmniej pięciokrotnie: rzeki, walory turystyczne, walory kulturowe i zabytki, linia kolejowa, duża liczba szkół, miejsca pracy, góra Kamieńska, darmowa komunikacja publiczna (w Radomsku), cisza i spokój, przemysł drzewny, meblarski, stolarski.

Co Pani/Pana zdaniem jest najważniejszą mocną stroną powiatu radomszczańskiego?

Ankietowani mogli również wskazać jeden dowolny aspekt, który w ich ocenie stanowi najważniejszą mocną stronę powiatu. Udzielono łącznie 100 odpowiedzi. Podobnie jak w przypadku poprzedniego pytania za najmocniejszą stronę powiatu uznano jego położenie, w tym to związane z przebiegiem autostrady A1 (43% wskazań). Kolejne 26% badanych wskazało na strefę inwestycyjną. Wśród pozostałych udzielonych odpowiedzi, jedynie dwa aspekty zostały uznane za mocną stronę przez więcej niż jedną osobę: walory środowiskowe, w tym lasy (6%) oraz prowadzone inwestycje (3%).

Co Pani/Pana zdaniem jest największą szansą dla rozwoju powiatu radomszczańskiego?

Podobnie jak w poprzednich pytaniach, ankietowani mogli wskazać dowolne aspekty, które w ich opinii stanowią największą szansę na rozwój powiatu. Najczęściej wymieniono konieczność wsparcia dla rozwoju lokalnych przedsiębiorców. Aspekt ten pojawił się w 26 odpowiedziach spośród 115. Kolejną, najczęściej wskazywaną szansą do rozwoju powiatu jest strefa przemysłowa (17). Jako szansę wymieniano również: położenie powiatu (8), walory turystyczne (7), inwestycje oraz pozyskiwane środki zewnętrzne (7). Cztery osoby za szansę rozwoju dla powiatu uznały powstanie dużej galerii handlowej. Pozostałe odpowiedzi uzyskały maksymalnie trzy odpowiedzi.

Co należy poprawić w pierwszej kolejności, aby na terenie powiatu radomszczańskiego żyło się lepiej?

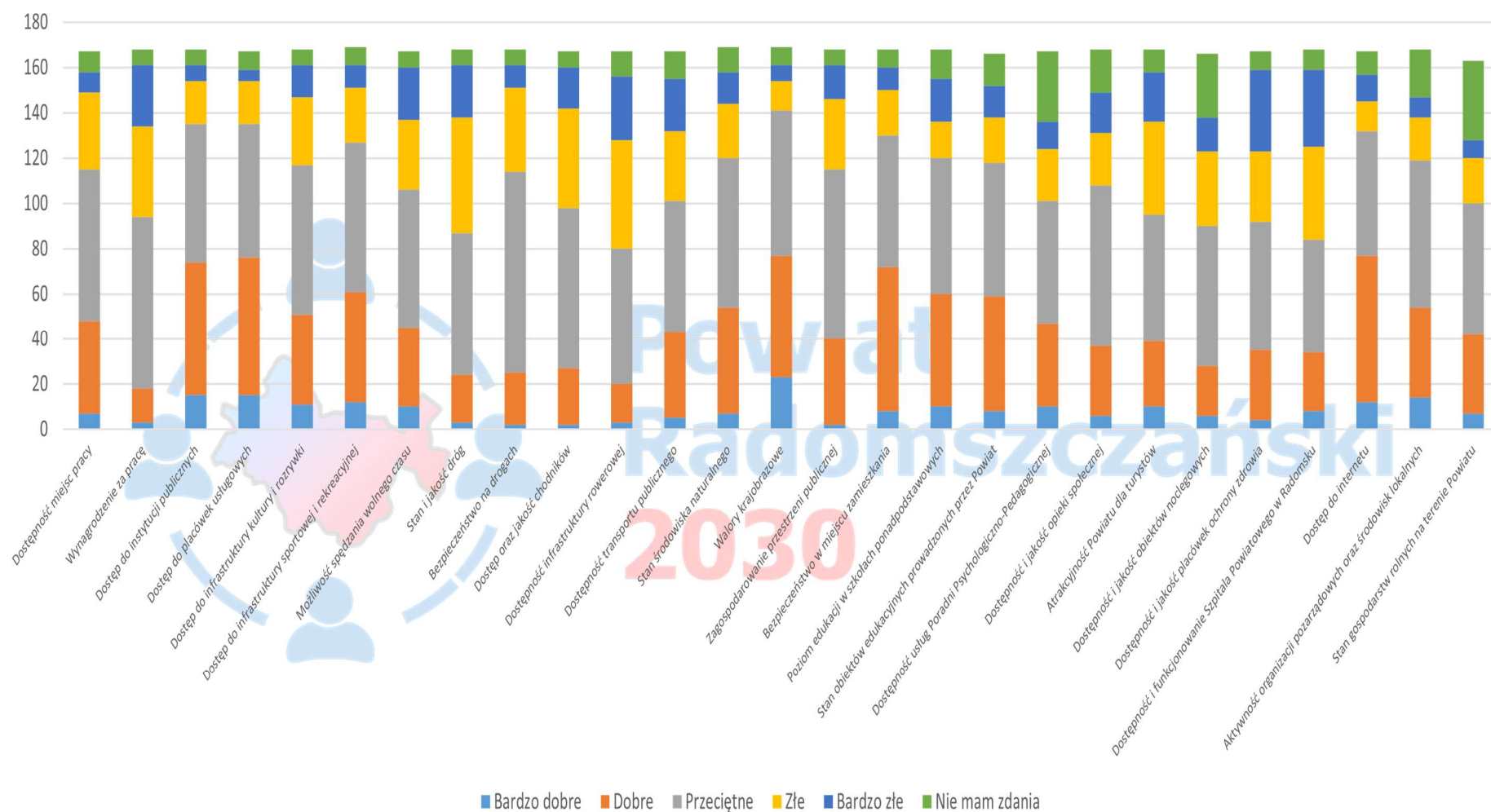
Mieszkańcy mogli również wskazać, co należy poprawić w pierwszej kolejności, aby w powiecie radomszczańskim żyło się lepiej. Udzielono łącznie 155 odpowiedzi, spośród których najwięcej dotyczyło poprawy stanu infrastruktury drogowej (29). W dalszej kolejności wskazywano na zapewnienie lepiej płatnych miejsc pracy (15), wsparcie rozwoju lokalnych przedsiębiorców (12), poszerzenie oferty rozrywkowej, kulturalnej i rekreacyjnej (11), kompetencje władz (10), dostęp do służby zdrowia (9), ścieżki rowerowe (9) oraz połączenia komunikacyjne (8). Pozostałe aspekty zostały wspomniane maksymalnie cztery razy.

Proszę ocenić warunki życia w powiecie radomszczańskim w poszczególnych obszarach

Ankietowanych poproszono o ocenę warunków życia w powiecie radomszczańskim w 27 wskazanych obszarach. Skala oceny obejmowała: bardzo źle (1), źle (2), przeciętnie (3), dobrze (4) oraz bardzo dobrze (5). Dodatkowo, osoby niezdecydowane mogły zaznaczyć odpowiedź „nie mam zdania”.

Najwyżej oceniono walory krajobrazowe (średnia 3,45), dostęp do placówek usługowych (3,39), dostęp do instytucji publicznych (3,35), dostęp do Internetu (3,33), bezpieczeństwo w miejscu zamieszkania (3,25), aktywność organizacji pozarządowych oraz środowisk lokalnych (3,21) oraz dostęp do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (3,18). Ankietowani najgorzej ocenili: dostępność do infrastruktury rowerowej (2,48), wynagrodzenia za pracę (2,55), stan i jakość dróg (2,57), dostępność i funkcjonowanie Szpitala w Radomsku (2,58) oraz dostępność i jakość placówek ochrony zdrowia (2,60).

Wykres 6. Ocena warunków życia w poszczególnych obszarach

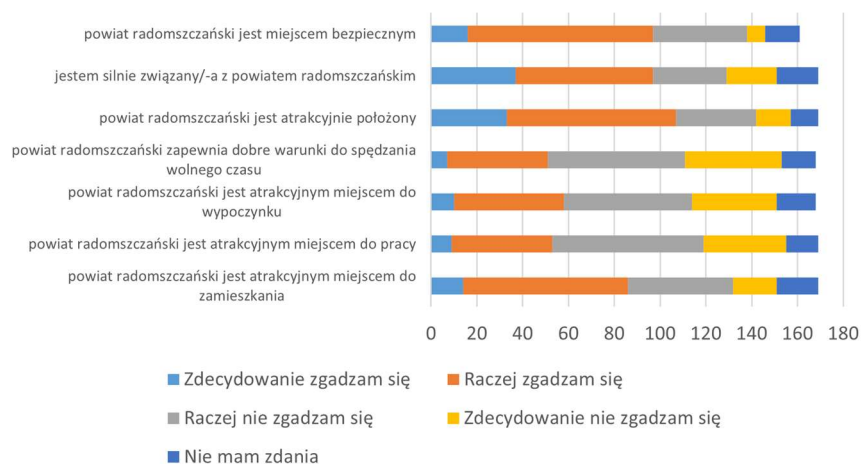

Na ile zgadza się Pan/Pani z poniższym stwierdzeniem

Ankietowanych poproszono o określenie na ile zgadzają się z siedmioma stwierdzeniami dotyczącymi atrakcyjności powiatu radomszczańskiego jako miejsca zamieszkania, pracy, wypoczynku, spędzania wolnego czasu, położenia, bezpieczeństwa. Dodatkowo poproszono o określenie stopnia przywiązania do Powiatu.

Wykres 7. Zgodność ankietowanych z zaproponowanymi stwierdzeniami

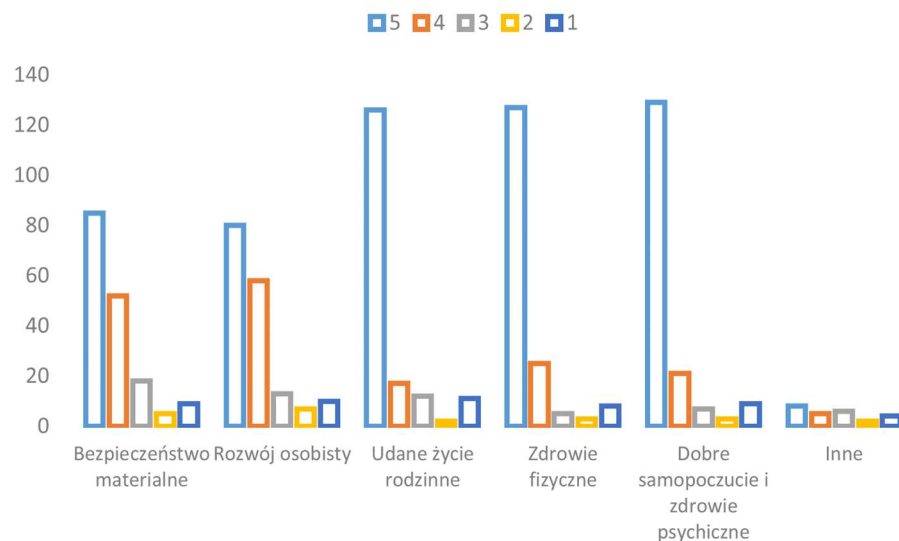
Mieszkańcy najczęściej zgadzali się ze stwierdzeniem, że powiat radomszczański jest atrakcyjnie położony (63% odpowiedzi zgadzających się). Doceniali również bezpieczeństwo (60% odpowiedzi). Większość mieszkańców czuje się związana z powiatem radomszczańskim. Odsetek ten (ok. 57%) jest jednak mniejszy niż odsetek respondentów deklarujących zamieszkanie w powiecie od urodzenia (66%). Połowa badanych pozytywnie oceniła powiat jako miejsce do zamieszkania (11% nie miało

w tej kwestii zdania). Ankietowani najgorzej ocenili powiat jako miejsce do spędzania wolnego czasu (jedynie 30% na tak), pracy (31%) oraz wypoczynku (35%).

Jakie są Pani/Pana najważniejsze cele życiowe?

Ankietowani mieli również odpowiedzieć na kilka pytań dotyczących ich celów życiowych. Na początku poproszono o ocenę w skali od 1 do 5, jak istotne są dla nich poszczególne, wskazane cele życiowe. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że respondenci najbardziej cenią sobie swoje zdrowie fizyczne (średnia ocen: 4,55) oraz dobre samopoczucie i zdrowie psychiczne (4,53). Równie wysoko oceniono udane życie rodzinne (4,46). Niższe oceny otrzymały odpowiedzi: bezpieczeństwo materialne (4,18) oraz rozwój osobisty (4,24). Inne, niewymienione w kwestionariuszu cele otrzymały średnią 3,44.

Wykres 8. Cele życiowe mieszkańców powiatu

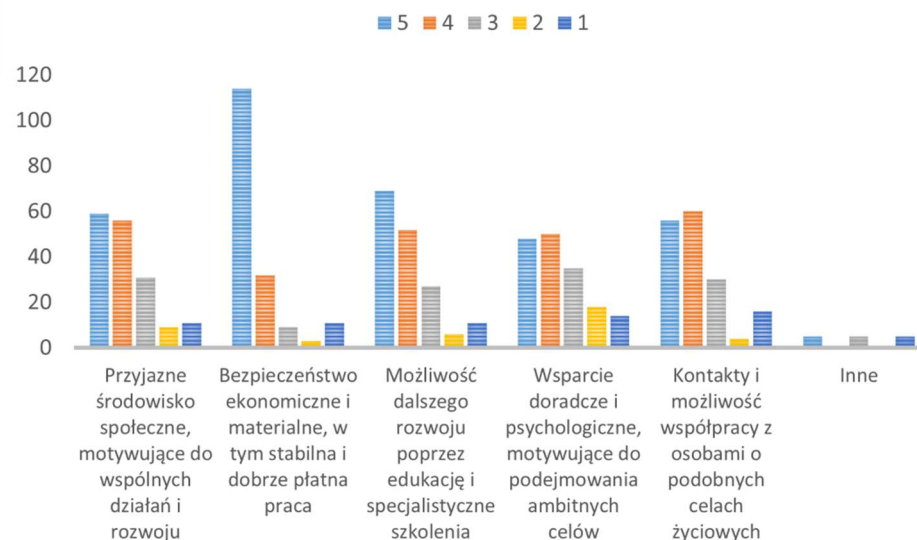
Jako inne cele ankietowani wymieniali również te podchodzące pod już wskazane np. podnoszenie kwalifikacji, zapewnienie bezpieczeństwa sobie i rodzinie oraz zapewnienie opieki zdrowotnej. Wśród pozostałych celów pojawiały się takie jak: możliwość obcowania z pięknem przyrody, wolność wypowiedzi i możliwość wskazania błędów popełnianych przez władze samorządowe, rozwój życia duchowego.

Ankietowani uznali, że realizację ich celów życiowych najbardziej ułatwiłoby im „bezpieczeństwo ekonomiczne i materialne, w tym stabilna i dobrze płatna praca”. Średnia udzielonych głosów wyniosła aż 4,39. Pozostałe zaproponowane aspekty zostały ocenione poniżej czterech punktów:

- możliwość dalszego rozwoju poprzez edukację i specjalistyczne szkolenia – 3,98;
- przyjazne środowisko społeczne, motywujące do wspólnych działań i rozwoju – 3,86;
- kontakty i możliwość współpracy z osobami o podobnych celach życiowych – 3,82;
- wsparcie doradcze i psychologiczne, motywujące do podejmowania ambitnych celów – 3,61.

Opcję „inne” wypełniło jedynie 16 osób a średnia wskazanych ocen wyniosła 3,06. Wśród propozycji pojawiły się jedynie dwie odpowiedzi: „wskazane” oraz „dostęp do lekarzy specjalistów”.

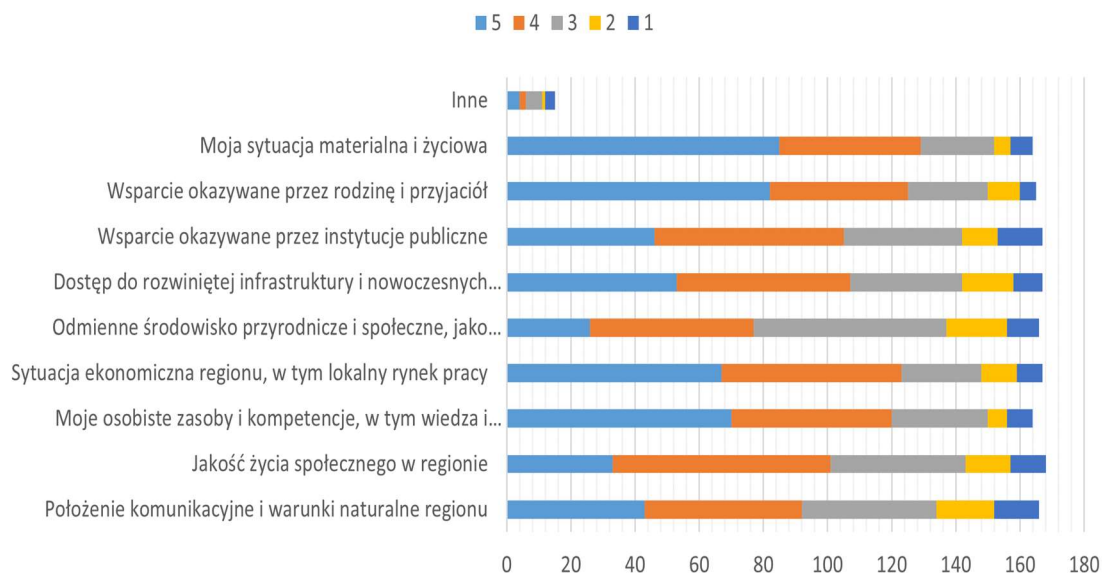
Wykres 9. Co ułatwiłoby Panu/Pani realizację celów życiowych?

Podobny odsetek ankietowanych jest zdania, że może oraz nie może realizować swoich celów życiowych w powiecie – odpowiednio 33% oraz 32%. Pozostałe 35% badanych nie ma w tej kwestii zdania.

Ankietowanych zapytano również o to, co ma największy wpływ na możliwość realizacji ich celów życiowych lub przeszkodę w tym. Odpowiedzi udzielane były w skali od 1 do 5, gdzie 1 to najmniejszy wpływ a 5 wpływ największy. Według mieszkańców, najbardziej na ich cele wpływa ich własna sytuacja materialna i życiowa (średnia ocen: 4,19), wsparcie okazywane przez rodzinę i przyjaciół (4,13) oraz osobiste zasoby i kompetencje, w tym wiedza i umiejętności (4,02). Sytuacja ekonomiczna regionu, w tym lokalny rynek pracy otrzymały czwarty najwyższy wynik (3,98).

Wykres 10. Co ma największy wpływ na realizację celów życiowych.

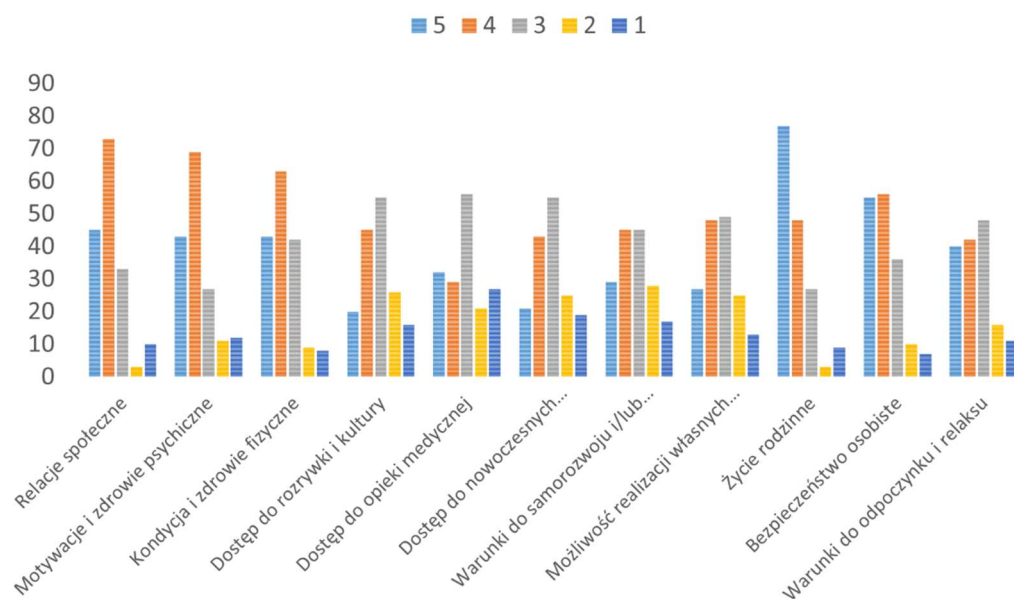

Jak ocenia Pan/Pani jakość swojego życia i poziom zaspokojenia swoich potrzeb w następujących obszarach

Ankietowanych poproszono o ocenę jakości swojego życia i poziom zaspokojenia swoich potrzeb w następujących obszarach:

- relacje społeczne,
- motywacje i zdrowie psychiczne,
- kondycja i zdrowie fizyczne,
- dostęp do rozrywki i kultury,
- dostęp do opieki medycznej,
- dostęp do nowoczesnych technologii/sprzętu,
- warunki do samorozwoju i/lub edukacji,
- możliwość realizacji własnych zainteresowań,
- życie rodzinne,
- bezpieczeństwo osobiste,
- warunki do odpoczynku i relaksu.

Wykres 11. Poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców

Ankietowani najwyżej ocenili jakość swojego życia rodzinnego (średnia ocen: 4,10), bezpieczeństwo osobiste (3,87) oraz relacje społeczne (3,85). Poprawnie oceniono jeszcze kondycję i zdrowie fizyczne (3,75), motywację i zdrowie psychiczne (3,74) oraz warunki do odpoczynku i relaksu (3,54). Zdecydowanie najniżej mieszkańcy ocenili jakość zaspokajania swoich potrzeb w zakresie dostępu do opieki medycznej (3,11), dostępu do nowoczesnych technologii/sprzętu (3,13) oraz dostępu do rozrywki i kultury (3,17).

Jakie według Pana/Pani są najistotniejsze problemy, z którymi boryka się nasz region?

Respondenci mogli wskazać najistotniejsze problemy z jakimi w ich opinii boryka się powiat radomszczański. Pytanie miało formę otwartą, co oznacza, że odpowiedzi mogły się kształtować dowolnie. Odpowiedzi zostały uporządkowane i przypisane do poszczególnych kategorii. Zgodnie z tym uporządkowaniem ankietowani najczęściej wskazywali na:

- mało atrakcyjne warunki zatrudnienia – 35;
- słabą jakość dróg powiatowych i gminnych – 18;
- brak dostępu do lekarzy specjalistów – 11;
- bardzo słabą bazę turystyczno-rekreacyjną – 10;
- bezrobocie – 9;
- komunikację publiczną – 9;
- brak pomysłu i zaangażowania władz – 8;
- starzenie się mieszkańców, zmniejszenie liczby ludności – 8;
- zanieczyszczenie powietrza – 7;
- słaby poziom edukacji – 7;
- zanieczyszczenie środowiska – 6;
- niski poziom pozyskiwania środków zewnętrznych – 5;
- małą liczbę inwestycji – 5;
- brak publicznego żłobka – 5.

Pozostałe wskazywane problemy były sygnalizowane przez mniej niż pięć osób. Wśród tych odpowiedzi pojawiały się: brak wykorzystania potencjału historycznego w turystyce w naszym regionie - brak cyklicznej imprezy związanej np. z założeniem miasta typu Jarmark Średniowieczny

co rozwinęłoby turystykę, skromna baza i/lub oferta kulturalna, mała ilość miejsc w przedszkolach publicznych, brak ścieżek rowerowych, brak chodników.

Jakie według Pana/Pani czynniki środowiska lokalnego są źródłem tych problemów?

Ankietowani mogli wskazać źródła wymienionych wcześniej problemów. Pytanie miało charakter otwarty, dlatego forma odpowiedzi była dowolna. Najczęściej wskazywane czynniki przez mieszkańców powiatu to te związane z nieumiejętnie prowadzoną polityką władz lokalnych (15 odpowiedzi). Ankietowani dostrzegli również problem związany z niewystarczającymi finansami publicznymi (13) oraz ogólną sytuacją wewnętrzną i zewnętrzną w kraju (11). Wskazywano również na brak zaangażowania wśród mieszkańców (8) oraz brak atrakcyjnych finansowo miejsc pracy (8). Wśród pozostałych powodów wymieniono: starzenie się społeczeństwa (4), kołesiostwo i nepotyzm (4), zaniedbaną infrastrukturę drogową (3) oraz brak pobudzenia przedsiębiorczości (3).

Co Pani/Pana zdaniem jest najsłabszą stroną powiatu radomszczańskiego?

Mieszkańcy w formule otwartej mogli wskazać najsłabszą stronę powiatu radomszczańskiego. Jedynie 105 osób zdecydowało się udzielić odpowiedzi na to pytanie. Uzyskane informacje pogrupowano w zbliżone tematycznie obszary. Część osób wskazywała na brak takowych słabych stron. Najczęściej, jako słabą stronę wskazywano kompetencje władz samorządowych (9), zaniedbanie infrastruktury drogowej (7), niskie

wynagrodzenia za pracę i brak atrakcyjnych miejsc pracy (7). Wśród pozostałych słabych stron pojawiły się: brak wizji rozwoju powiatu (4), brak ciekawych miejsc rekreacyjnych i rozrywkowych (4), brak chodników i ścieżek rowerowych (4), problemy demograficzne (4), brak troski o środowisko, w tym problemy ze smogiem (4), komunikacja publiczna (3). Pozostałe aspekty zostały wskazane przez maksymalnie dwie osoby.

Co Pani/Pana zdaniem jest największym zagrożeniem dla rozwoju powiatu radomszczańskiego?

Podobnie jak w poprzednim pytaniu, tak teraz mieszkańcy mogli udzielić wypowiedzi w formule otwartej. Zdecydowało się na to 106 osób. Najczęściej ankietowani wskazywali na zagrożenia związane z procesami demograficznymi: starzenie się społeczeństwa, wyjazdy młodych, niski przyrost naturalny. Takie aspekty wskazało aż 33% osób udzielających odpowiedzi na to pytanie. Kolejne, najczęściej wskazywane zagrożenie związane było z poziomem i zaangażowaniem władz (11 odpowiedzi). Na stagnację i brak inwestycji uwagę zwróciło 6 osób. Tyle samo wskazało bezrobocie oraz warunki płacowe. Wśród innych zagrożeń mieszkańcy wymienili między innymi: zamknięcie firm na strefie ekonomicznej, brak strategii rozwoju, brak współpracy między samorządowcami, podniesienie kosztów życia, spadek dochodów powiatu, brak lekarzy specjalistów, pogorszenie jakości środowiska naturalnego, „betonoza” jako trend zabetonowywania przestrzeni publicznej.

Prosimy o wskazanie 5 priorytetów, które mogą przyczynić się do rozwoju powiatu radomszczańskiego

Autorzy badania sondażowego przygotowali listę 23 priorytetów, które potencjalnie mogą przyczynić się do rozwoju powiatu radomszczańskiego. Anketowani zostali poproszeni o wskazanie maksymalnie pięciu, których wdrożenie powinno być zrealizowane w pierwszej kolejności. Z możliwości tej skorzystało 166 osób. Liczbę wskazań na poszczególne priorytety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 4. Priorytety mogące przyczynić się do rozwoju powiatu radomszczańskiego

Priorytety	Liczba wskazań	Udział %
Rozwój infrastruktury drogowej	92	55,42%
Wspieranie przedsiębiorczości	77	46,39%
Promocja walorów przyrodniczych i krajobrazowych	73	43,98%
Wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych dla rozwoju przedsiębiorczości	69	41,57%
Rozwój komunikacji publicznej i transportu publicznego	55	33,13%
Obniżki podatków dla firm	55	33,13%
Zwiększenie dostępu do sportu i rekreacji	49	29,52%
Budowa nowych chodników oraz infrastruktury rowerowej	49	29,52%

Rozwój Szpitala Powiatowego w Radomsku	49	29,52%
Zwiększenie dostępu do kultury i rozrywki	40	24,10%
Promocja zabytków na terenie powiatu	37	22,29%
Zwiększenie działań na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych	23	13,86%
Promocja produktów lokalnych	18	10,84%
Rozwój handlu i usług	18	10,84%
Wsparcie rolnictwa	15	9,04%
Zwiększenie liczby elektronicznych usług publicznych	12	7,23%
Wsparcie organizacji pozarządowych	12	7,23%
Rozwój agroturystyki	12	7,23%
Zwiększenie liczby inicjatyw skierowanych do seniorów	10	6,02%
Rozwój bazy noclegowej	10	6,02%
Działania rewitalizacyjne	9	5,42%
Poprawienie dostępu do sieci internetowej	9	5,42%
Rozwój infrastruktury skierowanej do seniorów i osób niepełnosprawnych	6	3,61%

Anketowani najczęściej wskazywali na konieczność dalszego rozwoju infrastruktury drogowej – opcję tę zaznaczyło 55% badanych. Wśród pięciu pozostałych najczęściej wskazywanych opcji, przeważały te skierowane na rozwój przedsiębiorczości w powiecie: wspieranie przedsiębiorczości (46%),

wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych dla rozwoju przedsiębiorczości (42%), obniżki podatków dla firm (33%). Pokazuje to utożsamianie rozwoju powiatu z jego rozwojem gospodarczym. Wśród najczęstszych propozycji znalazły się również: promocja walorów przyrodniczych i krajobrazowych (44%) oraz rozwój komunikacji publicznej i transportu publicznego (33%). Zwiększenie dostępu do sportu i rekreacji, budowa nowych chodników i infrastruktury rowerowej oraz rozwój Szpitala Powiatowego w Radomsku zostały wskazane po 49 razy, czyli niemal przez 30% osób, które udzieliły odpowiedzi na to pytanie.

Konstrukcja ankiety umożliwiała również wskazanie priorytetu spoza wcześniej wyodrębnionej listy. Z opcji takiej skorzystały jednak jedynie trzy osoby, które udzieliły następujących odpowiedzi:

- „opieka nad dziećmi do lat 3”,
- „udostępnienie pływalni (stary basen) zgodnie z jej przeznaczeniem - do nauki pływania”,
- „przygotowanie aplikacji bądź przewodnika śladami Różewiczów- z podkreśleniem roli Kinemy w życiu St. Różewicza”.

Proszę wskazać maksymalnie trzy priorytetowe inwestycje jakie należy zrealizować na terenie powiatu radomszczańskiego w perspektywie najbliższych lat

Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie trzech inwestycji, które w ich mniemaniu powinny zostać zrealizowane jako pierwsze. Odpowiedzi na to pytanie udzieliło 85 osób. Ponad 30% spośród tych osób wskazało na potrzebę rozwoju sieci drogowej. Część osób (7%) wskazało konkretnie

na konieczność budowy obwodnicy Radomska. Budowa ścieżek rowerowych znalazła się u 22% ankietowanych. Rozwój Szpitala Powiatowego w Radomsku jest ważny dla niemal 13% badanych, a rozbudowa strefy ekonomicznej dla 11%. Należy przy tym dodać, że przy 6% odpowiedzi pojawiła się kwestia wznowienia działalności oddziału pediatrycznego. Jednakowy odsetek priorytetowo potraktował konieczność rozwoju komunikacji publicznej, rozwój infrastruktury sportowej oraz konieczność zwiększenia liczby miejsc w przedszkolach (np. poprzez budowę nowych). Dla 9% spośród udzielających odpowiedzi istotnym w perspektywie najbliższych lat jest wspieranie przedsiębiorczości. Budowa chodników znalazła się u 8% ankietowanych a zapewnienie opieki dzieciom do lat 3 u 7% badanych. Wśród pozostałych odpowiedzi pojawiły się takie, które wskazywały na rozwój infrastruktury rekreacyjnej, budowę kanalizacji, rozwój systemu pieczy zastępczej, organizację większej liczby imprez rozrywkowych, budowę centrum handlowego, powstanie szkoły wyższej, budowę większej liczby placów zabaw, budowę kina, remont Kinemy, budowę kładki na rzeczce pomiędzy al. Jana Pawła II, walkę ze smogiem, powstanie lokalnego browaru, rewitalizację „Zalewu w Przedborzu”.

Z czego najbardziej jest Pan/-i dumny/-a jako mieszkaniec powiatu radomszczańskiego?

W ankiecie pojawiło się wiele różnych opinii na temat tego, co ludzie cenią lub nie cenią w swojej okolicy. Udzielono łącznie 105 odpowiedzi, spośród których przeważały te o braku zdania w tej kwestii (26 odpowiedzi) oraz o braku takowych powodów do dumy (22). Spośród pozostałych udzielonych odpowiedzi mieszkańcy najczęściej doceniają naturalne

piękno, takie jak lasy i krajobrazy (14). W dalszej kolejności wskazywano na nowoczesny szpital (7), historię i tradycję (6), poprawę jakości dróg i chodników (5), strefę przemysłową (4). Ankietowani wskazywali również, że są dumni z ludzi zamieszkujących powiat, funkcjonujących szkół ponadpodstawowych, okolic terenu Przedborskiego Parku Krajobrazowego, bezpieczeństwa oraz tego, że wszędzie jest blisko (wszystkie to odpowiedzi zostały wskazane w trzech ankietach). Wśród pozostałych odpowiedzi pojawiły się również:

- *darmowa komunikacja miejska,*
- *bohaterstwo radomszczan w okresie II wojny światowej i walka z reżimem komunistycznym,*
- *wielu radomszczan cenionych na świecie, np. Jerzy Semkow, Zdzisław Wiatr, Edmund Osterloff, bracia Różewicz, Przemysław Bluszcz, Katarzyna Adamala - profesor genetyki na Uniwersytecie Minnesoty,*
- *murale i ogrody wertykalne w Radomsku,*
- *porozumienie Powiat-Radomsko przy budowie ronda na ul. Jagiellońskiej,*
- *Radomska jako miasto z silnym patriotyzmem lokalnym,*
- *promowanie branży meblarskiej,*
- *miejsce urodzenia noblisty,*
- *kompleks Aquara.*

Czy według Pana/Pani powiat radomszczański może promować jakieś produkty regionalne, charakterystyczne dla regionu? Jeśli tak, to jakie to produkty?

W kolejnym pytaniu otwartym poproszono mieszkańców o wskazanie potencjalnych produktów, które powinny być promowane jako produkty regionalne. W kwestii tej wypowiedziało się 106 osób. 22 osoby wskazały, że nie wiedzą bądź nie mają zdania, a kolejne 9, że w powiecie radomszczańskim nie ma niczego wartego promowania. Wśród pozostałych odpowiedzi przeważały produkty spożywcze: zalewajka (26), kugiel (22), miody (21), OSM Radomsko (6). Kolejne 15 osób wskazało ogólnie na żywność. Jako powód do dumy pokazywano również przemysł meblarski (14 odpowiedzi oraz kolejne doprecyzowujące np. krzesła FAMEGU). Wśród innych odpowiedzi pojawiły się również:

- *Gidle i Matka Boska Gidelska,*
- *odnowione dwory regionu,*
- *Żytno i Wanda Malczewska,*
- *spływy kajakowe i rajdy rowerowe,*
- *kasze, u Glogera jest notka o tym, że bodajże królowa Anna Jagiellonka jadła kasze ze Stobiecka Miejskiego.*

Jakie są Pana/-i plany mieszkaniowe na najbliższe 10 lat?

Ważnym aspektem, w kontekście przyszłych procesów demograficznych było pytanie dotyczące planów mieszkaniowych w perspektywie kolejnych 10 lat. Blisko 77% ankietowanych zadeklarowało, że ich miejsce zamieszkania się nie zmieni. Kolejne 8% planuje przeprowadzkę, ale dalej pozostanie mieszkańcem powiatu radomszczańskiego. Pozostałe 15% ma w planach opuszczenie powiatu radomszczańskiego.

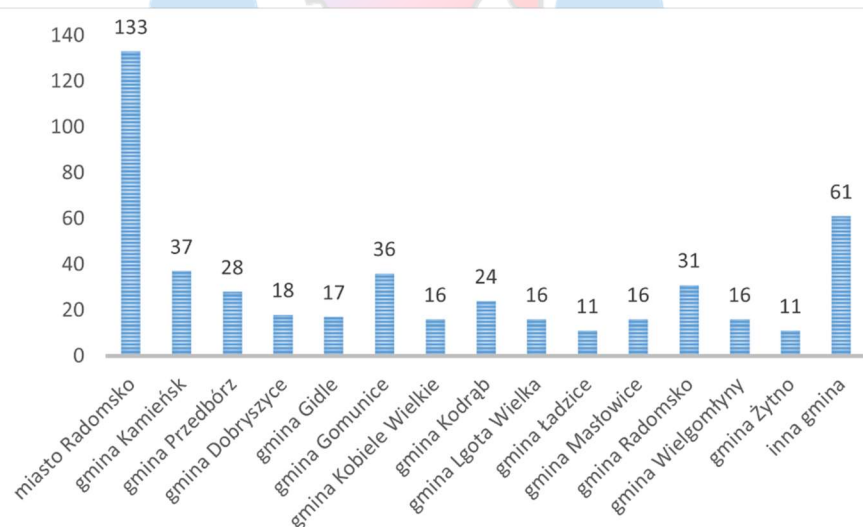
Co według Pana/Pani opinii skłania mieszkańców powiatu do opuszczenia miejsca zamieszkania?

Według udzielonych odpowiedzi, najczęstszym powodem skłaniającym do wyprowadzki z powiatu radomszczańskiego jest poszukiwanie lepiej płatnej pracy (53% odpowiedzi). Brak pracy zaznaczyło kolejne 23% badanych (37 osób). Ogólną sytuację gospodarczą wskazało 12 ankietowanych (7%), brak możliwości rozwoju zawodowego 10 osób (6%) a brak możliwości kształcenia się oraz chęć zamieszkania w innym miejscu zaznaczyło po 9 osób (5%). Z odpowiedzi tych jednoznacznie wynika, że to względy ekonomiczne są najczęstszą przyczyną wyprowadzki poza granice powiatu radomszczańskiego.

Wnioski z badania sondażowego wśród uczniów szkół ponadpodstawowych

W badaniu sondażowym zrealizowanym wśród uczniów szkół ponadpodstawowych wzięło udział 471 osób. Ankieta zawierała 28 pytań (20 zamkniętych i 8 otwartych) oraz tzw. metryczkę uczestnika badania. W badaniu wzięli udział młodzi mieszkańcy wszystkich gmin powiatu radomszczańskiego oraz 61 osób uczących się w szkołach zlokalizowanych na terenie powiatu, ale posiadających miejsce zamieszkania poza granicami administracyjnymi powiatu. Najczęściej reprezentowaną gminą było miasto Radomsko (133 odpowiedzi), najrzadziej gminy Żytno oraz Ładzice (po 11 osób). Większość ankietowanych stanowili mieszkańcy obszarów wiejskich (65%). Ankietę częściej wypełniły również kobiety (63%).

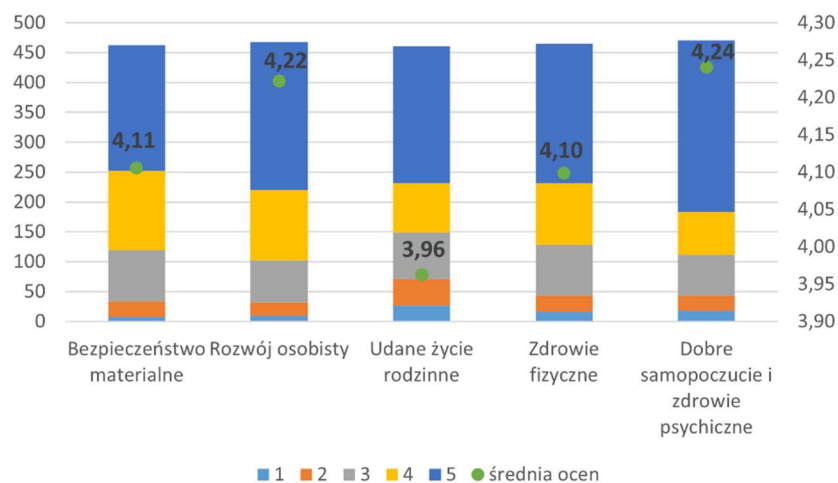
Wykres 12. Ankietowani uczniowie według miejsca zamieszkania

Jakie są twoje najważniejsze cele życiowe

Uczniów na początku zapytano o ich cele życiowe. Zaproponowano pięć głównych obszarów: bezpieczeństwo materialne, rozwój osobisty, udane życie rodzinne, zdrowie fizyczne, dobre samopoczucie i zdrowie psychiczne. Dodatkowo, można było również wskazać inne, dowolne cele. Skala oceny wynosiła od 1 do 5, gdzie 5 oznaczało największą wartość. Maksymalna ocena mogła zatem wynieść 5,00. Uczniowie najwyżej ocenili „dobre samopoczucie i zdrowie psychiczne”, które otrzymało średnią ocen 4,24. Niewiele niżej oceniono „rozwój osobisty” – 4,22. „Bezpieczeństwo materialne” uzyskało średnią ocen 4,11. Podobną ocenę uczniowie wystawili „zdrowiu fizycznemu”. Najniżej ocenionym celem było „udane życie rodzinne” ze średnią ocen na poziomie 3,96. Wśród innych, wskazywanych przez uczniów celów życiowych pojawiały się: udana kariera prowadząca do spełnienia zawodowego (7 odpowiedzi), rozwijanie zainteresowań i pasji (5), utrzymanie przyjaźni i relacji z rówieśnikami (4), bycie po prostu szczęśliwym (4), dostanie się na studia (3), zawarcie związku małżeńskiego (3), poprawienie swojej samooceny (2) oraz podróżowanie (2).

Wykres 13. Ocena celów życiowych oraz średnia ocen

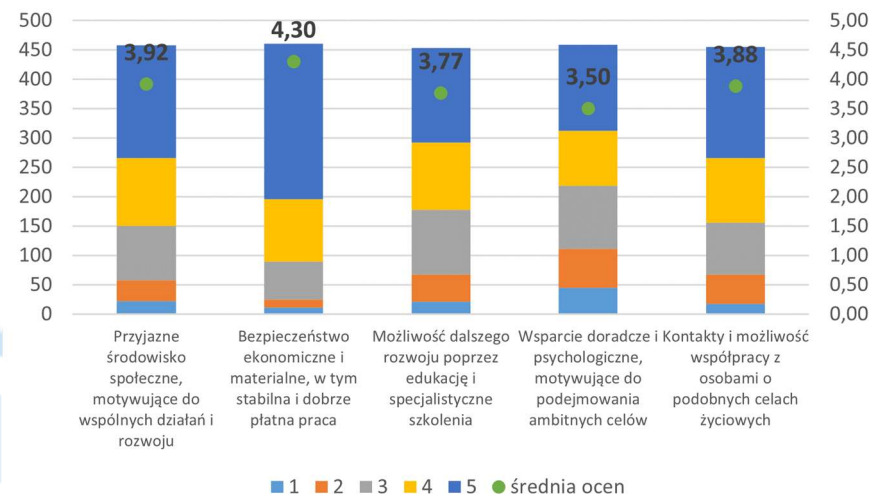

Co ułatwiłoby ci, realizację celów życiowych?

Kolejne pytanie dotyczyło oceny aspektów, które potencjalnie mogłyby pomóc osobom wypełniającym ankietę w osiągnięciu celów życiowych. Formuła pytania była taka sama jak w poprzednim. Uczniowie najwyżej ocenili „bezpieczeństwo ekonomiczne i materialne, w tym stabilna i dobrze płatna praca”, które otrzymało średnią 4,30. Pokazuje to, że bezpieczeństwo ekonomiczne nie jest celem samym w sobie, lecz stanowi sposób do osiągnięcia celów życiowych. Kolejnym najwyżej ocenionym obszarem były: „przyjazne środowisko społeczne, motywujące do wspólnych działań i rozwoju” (3,92), „kontakty i możliwość współpracy z osobami o podobnych celach życiowych” (3,88) oraz „możliwość dalszego rozwoju poprzez edukację i specjalistyczne szkolenia” (3,77). Uczniowie najniżej ocenili

„wsparcie doradcze i psychologiczne, motywujące do podejmowania ambitnych celów” (3,50).

Wykres 14. Czynniki ułatwiające realizację celów życiowych

Podobnie jak w poprzednim pytaniu ankietowani mieli możliwość wskazania innych, niż wymienione obszary. Wśród odpowiedzi pojawiły się (pisownia oryginalna): *kontakty z ludźmi na stanowiskach; lepszy system edukacji; darmowe jedzenie; zdrowie; chęć i motywacja; rozwój pasji do rolnictwa i uczyć się czegoś w szkole co się przyda a nie bezsensownych reguł które i tak zapomnimy; dobrze płatna praca; wsparcie ze strony rodziny, przyjaciół; spokojne miejsce ułatwiające skupienie; pieniądze i ciężka praca; inspiracja; Niemieszkanie w RADOMSKU; obiekty sportowe i wydarzenia sportowe; lepszy stan psychiczny.*

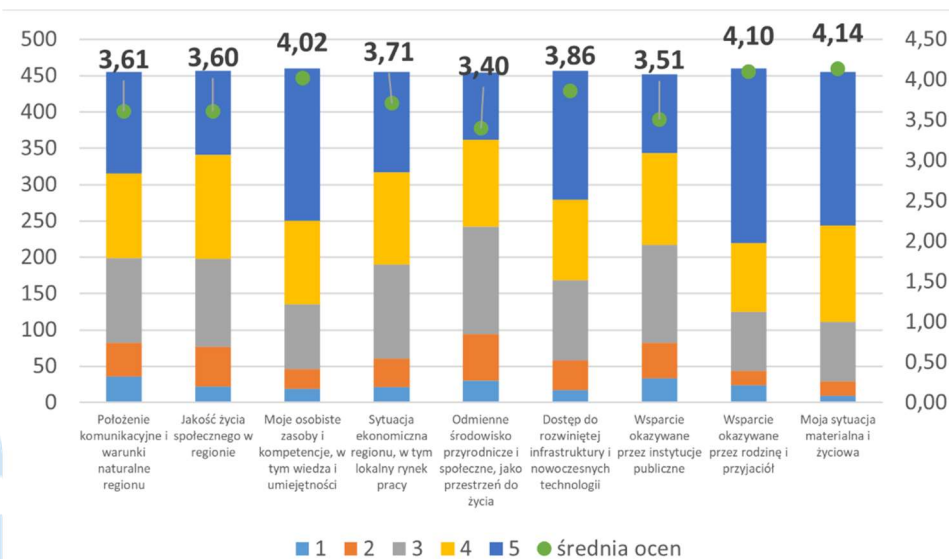
Czy uważasz, że swoje cele życiowe możesz skutecznie zrealizować w regionie?

Niemal połowa ankieterowanych (48,83%) jest zdania, że nie są w stanie osiągnąć swoich celów życiowych w powiecie radomszczańskim. Przeciwnego zdania jest co piąta osoba (19,75%). Pozostałe 31,42% uczniów nie ma zdania.

Co według Ciebie ma największy wpływ na możliwość realizacji twoich celów życiowych lub przeszkodę w tym?

Ankieterowanych poproszono również o ocenę wpływu poszczególnych czynników na możliwość realizacji ich celów życiowych. Największy wpływ ma sytuacja życiowa i materialna (średnia ocen – 4,14), wsparcie okazywane przez rodzinę i przyjaciół (4,10) oraz osobiste zasoby i kompetencje, w tym wiedza i umiejętności (4,02). Pozostałe obszary uzyskały średnią ocen poniżej 4,00. Szczegółowy rozkład odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

Wykres 15. Ocena wpływu wskazanych czynników na osiągnięcie celów życiowych

Jako inne obszary wpływające na osiągnięcie celów życiowych uczniowie wskazali: nawiązane kontakty z prominentnymi osobami; przeszkodą może być negatywny wpływ szkolnego środowiska; ilość firm w okolicy; sprawność fizyczna; otoczenie; stan psychiczny.

Jakie według Ciebie są najistotniejsze problemy, z którymi boryka się młodzież w regionie?

W kolejnym pytaniu poproszono młodzież o wskazanie najważniejszych problemów z jakimi mierzą się młodzi mieszkańcy powiatu. Pytanie miało formułę otwartą, dlatego odpowiedzi (378 osób odpowiedziało na to pytanie) pogrupowano w tożsamych blokach. Najczęściej wskazywano na problem z używkami/nałogami. Taką informację podało blisko 25% udzielających odpowiedzi. Wśród tych wpisów pojawiły się takie dotyczące używania narkotyków, alkoholu jak i e-papierosów. Równie ważnym problemem, na który uwagę zwróciła młodzież było zdrowie psychiczne (depresja, zaburzenia itp.) – 21% wskazań. Dodatkowo ponad 7% badanych wpisało znęcanie się, hejt i przemoc oraz 3% konkretnie wskazało na stres. Kolejnym aspektem była komunikacja publiczna (15%), która ma wpływ na ich dojazd do szkoły oraz na kwestię szerokiego braku możliwości do samorozwoju, realizacji swoich pasji. Dla blisko 8% ankietowanych istotnym problemem młodzieży jest brak miejsc, gdzie mogliby wspólnie spędzać czas. Problemy rodzinne oraz brak wsparcia rodziny jest kluczowe dla 7% badanych. 5% młodych dostrzega problemy z zatrudnieniem. Taki sam odsetek widzi niechęć u rówieśników do samorozwoju. Ogólnie brak możliwości rozwoju w powiecie wskazało również 5% uczniów. Dla blisko 5% badanych najistotniejszymi problemami są te związane z funkcjonowaniem w szkole. Na brak wsparcia i pomocy od psychologa oraz nauczycieli uwagę zwróciło 4% ankietowanych. Ponad 3% widzi problem w poziomie nauczania w szkołach. Dziesięć osób (prawie 3%) wskazało na kwestie finansowe jako główne źródło problemów młodzieży. Żadna z pozostałych odpowiedzi nie uzyskała dwucyfrowej liczby.

Jak twoim zdaniem można zminimalizować negatywny wpływ tych problemów na życie młodzieży w regionie?

Pytanie to, tak jak poprzednie, było pytaniem otwartym. Odpowiedzi udzieliło 318 osób, wśród których największy odsetek nie miał zdania, bądź uważał, że nic nie da się zrobić w tej kwestii (27%). Wśród pomysłów na pomoc osobom młodym przeważały:

- poprawa systemu komunikacji publicznej (więcej autobusów, zapewnić większe poranne autobusy itp.) – 11%;
- umożliwienie spotkań z psychologami – 9%;
- stworzenie dobrego i przyjemnego miejsca dla młodzieży – 3%;
- wyedukowanie kadry nauczycielskiej pod względem psychologii/wpływu ich działań na psychikę uczniów – 2%;
- organizowanie zajęć dodatkowych z zakresu zainteresowań młodzieży – 2%;
- zainteresowanie młodzieżą, aktywne ich słuchanie – 2%;
- zbudowanie większej liczby miejsc do integracji takich jak boiska, altany z miejscem na ognisko – 1%;
- otwarcie większej ilości klubów sportowych – 1%;
- dofinansowanie i doposażenie szkoły w potrzebny sprzęt do rozwoju – 1%;
- mniejsza ilość zajęć lekcyjnych – 1%;
- więcej imprez dla młodzieży – 1%.

Pozostałe odpowiedzi stanowiły pojedyncze propozycje rozwiązania problemów. Z perspektywy procesu opracowania strategii rozwoju warto wyróżnić: *posadzenie nowych drzew i zieleni w całym mieście, również na obrzeżach, utworzenie nowych parków, ścieżek i tras rowerowych, odmalowanie budynków w mieście tak aby wyglądały nowocześnie,*

ulepszenie oświetlania drogowego; więcej projektów i programów szkoleniowych w celu kształcenia się z danego zawodu; kontrole policyjne w szkołach; stworzenie stref wypoczynkowych w mieście; założenie światłowodów.

Który z tych problemów najbardziej Cię dotyka i dlaczego?

Odpowiedzi w formule otwartej udzieliło łącznie 309 osób spośród wszystkich biorących udział w ankiecie. Wśród tych osób, największy odsetek (28%) uznał, że żaden z wcześniej wymienionych przez nich problemów ich nie dotyczy. Kolejne 10% badanych udzieliło odpowiedzi „nie wiem”. Spośród uzyskanych odpowiedzi, młodzież najczęściej dotykał problem związany z funkcjonowaniem komunikacji publicznej. Pojawiały się odpowiedzi dokładnie wskazujące na niedopasowane godziny odjazdów autobusów albo pokazujące wykluczenie komunikacyjne całych miejscowości po określonych godzinach. Kolejna grupa odpowiedzi dotyczyła zdrowia psychicznego. 2% badanych zadeklarowało, że brakuje im pewności siebie albo wręcz akceptacji siebie. Kolejne 5% skarży się na problemy psychiczne, w tym stres i depresję. Z hejtem spotkało się 3% badanych. Taki sam odsetek wskazał, że głównym problemem, który ich dotyka jest nietolerancja (w tym ze względu na orientację seksualną). Ponad 5% ankietowanych wskazuje na szkołę, jako ich największy problem. Część z tych osób skarży się na za dużą ilość nauki. Dla niemal 3% ankietowanych problemem jest brak miejsc spotkań dla młodzieży. Taki sam odsetek wskazał na używki. Dodatkowo pojawiały się odpowiedzi informujące o brakach w infrastrukturze sportowej na terenie powiatu. Wśród pozostałych odpowiedzi pojawiały się te dotyczące: problemów ze znalezieniem pracy, między innymi z powodu braku doświadczenia zawodowego; niskich zarobków; braku rozwoju miasta; braku wsparcia od rodziny; nadużywania social mediów i Internetu; braku możliwości rozwijania pasji i zainteresowań; braku chęci do rozwoju, motywacji.

Jakie według ciebie czynniki środowiska lokalnego są źródłem tych problemów?

W odpowiedzi na to pytanie udzielono 257 odpowiedzi. Najczęstszą była „nie wiem”, którą podano 81 razy, czyli niemal 32%. Dziesięć osób odpowiedziało, że żadne czynniki nie są źródłem wymienianych wcześniej problemów. Wśród pozostałych odpowiedzi, najczęściej pojawiała się szkoła oraz program nauczania (8%). Źródła problemów należy również upatrywać w mentalności mieszkańców, dostępności do alkoholu i używek, zachowań patologicznych, kompetencji władz lokalnych, niewystarczających środków finansowych, braku wychowania przez rodziców, zmniejszenia liczby kursów autobusów itp. Ankietowani zwrócili również uwagę na konflikty międzypokoleniowe, nieporozumienia między rówieśnikami, małomiasteczkową mentalność, zanieczyszczenie środowiska w tym smog oraz ścieki. Wśród odpowiedzi pojawiły się też wskazujące na konkretne rozwiązania jak np. „*brak dobrego zagospodarowania miejsc mających potencjał, np. Wymysłówka- miejsce w zasadzie jest, ale z drugiej strony nic tam nie ma:)*”.

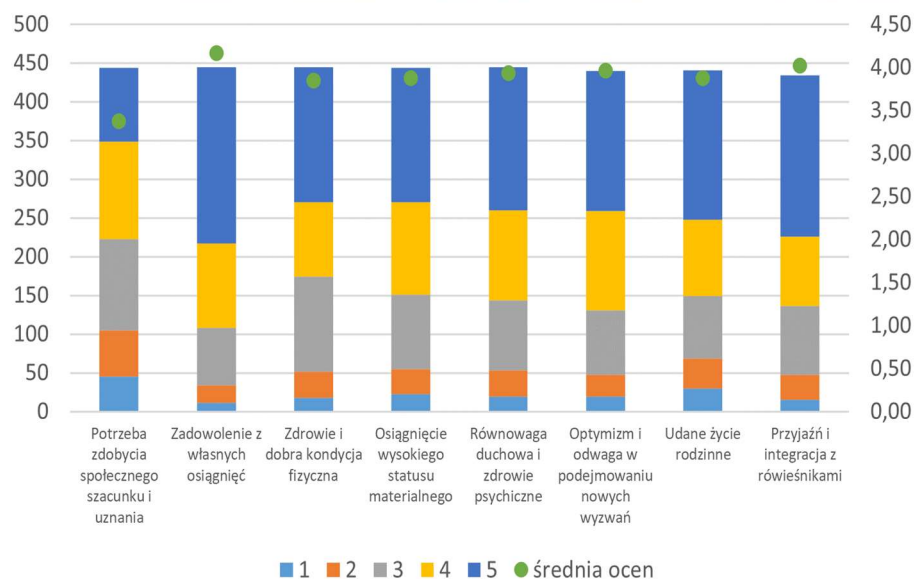
W kolejnym pytaniu poproszono o ocenę, czy wyeliminowanie podanych wcześniej czynników przyczyniłoby się do poprawy sytuacji młodzieży w regionie. Ponad 66% udzieliło twierdzącej odpowiedzi. Jedynie 4% respondentów uznało, że nic by to nie zmieniło. Pozostałe 30% wstrzymało się z opinią.

Aktywność społeczna

Kolejnych kilka pytań dotyczyło aktywności społecznej uczniów. Za osobę aktywną społecznie uważa się 36% badanych. Blisko 33% jest przeciwnego zdania, a pozostałe 31% nie jest w stanie się jednoznacznie określić.

Jako główną motywację do zaangażowania społecznego podano „zadowolenie z własnych osiągnięć”. Odpowiedź ta uzyskała średnią ocenę głosów 4,17 na maksymalnie 5,00 punktów. Kolejna w kolejności „przyjaźń i integracja z rówieśnikami” miała średnią ocen 4,02. Najniżej ocenianą pobudką była „potrzeba zdobycia społecznego szacunku i uznania” ze średnią ocen 3,37. Szczegółowy rozkład odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

Wykres 16. Przyczyny i motywacje aktywności społecznej młodzieży

Młodzież zapytano również o to, czy angażują się społecznie. Większość (54%) odpowiedziała negatywnie. Pozostałe 46% twierdzi, że angażuje się społecznie. Oznaczałoby to, że znacznie większa część młodzieży angażuje się niż uważa się za osobę zaangażowaną społecznie. Osoby, które angażują się społecznie, jako motywację do tego typu działań podawały: chęć pomagania; lubią pomagać i sprawia im to przyjemność; czują, że jest to ważne; lubią czuć się docenione; pomaga im to przezwyciężać swoje ograniczenia; tworzy to sieć doświadczeń, możliwości i kontaktów; jest to sposób na spędzanie wolnego czasu; jest to okazja do rozmowy; zdobywają nowe umiejętności oraz doświadczenie; uczą się nowych rzeczy. Osoby, które nie angażują się społecznie, jako powody takiego zachowania podawały: brak czasu; nie chcą być w centrum uwagi; nie wiedzą gdzie i co mogłyby robić; same potrzebują wsparcia ze strony innych; boją się krytyki; nie czują takiej potrzeby.

Ankietowanych zapytano również w jakich formach aktywności społecznej byliby skłonni się zaangażować. Najczęściej jednak odpowiadano, że nie chcą się angażować (173 odpowiedzi). Odpowiedzi: „prace społecznie użyteczne”, „przedsiębiorstwa społeczne”, „organizacje obywatelskie” były wskazywane podobną liczbą razy, odpowiednio: 130, 130, 128. Najrzadziej wybieraną opcją był inkubator społecznej aktywności.

Jak wyobrażasz sobie swoje przyszłe życie zawodowe?

Większość ankietowanych swoje przyszłe życie zawodowe wiąże z prowadzeniem własnej firmy (47%). Co trzecia osoba (36%) planuje podjąć pracę na etacie a kolejne 11% zdobyć tzw. „wolny zawód”. Ostatnie 6% respondentów wybrało opcję „inaczej”. Osoby te mogły doprecyzować swoją odpowiedź poprzez kolejne pytanie o charakterze otwartym. Wśród wyników pojawiły się następujące plany zawodowe: praca w wojsku; prowadzenie gospodarstwa rolnego; praca sezonowa nad morzem;

e-sportowiec. Część osób nie była jeszcze w stanie określić swoich przyszłych planów zawodowych.

Czy uważasz, że jesteś odpowiednio przygotowany/-a do podjęcia aktywności zawodowej?

Większość ankietowanych (53%) uważa, że jeszcze nie jest dobrze przygotowana do podjęcia aktywności zawodowej. Pozostałe osoby zaznaczyły opcję „tak”. Osoby deklarujące gotowość do podjęcia aktywności zawodowej najczęściej swoją odpowiedź uzasadniały tym, że już są w jakiś sposób aktywne zawodowo (praca weekendowa, część etatu, płatne praktyki). Wiele osób twierdzi również, że mają ogólne predyspozycje, aby już podjąć pracę (punktualność, rzetelność, chęci i motywacja itp.). Wśród odpowiedzi pojawiały się również te świadczące o dobrym poziomie posiadanego wykształcenia (również poprzez samorozwój), ogólnej gotowości do podjęcia pracy, poleganiu na protekcji rodziców (np. zatrudnienie w rodzinnej firmie). Pojawiła się również opinia, że pracy i tak nauczy się dopiero po jej podjęciu, ponieważ w szkole są zbyt przestarzałe technologie.

W przypadku ankietowanych, którzy zaprzeczyli gotowości do podjęcia aktywności zawodowej, jako uzasadnienie dominowało nieprzygotowanie przez szkołę. Część respondentów nie jest gotowa, ponieważ dopiero niedawno podjęła naukę, a część chce się jeszcze dalej kształcić. Jako jeden z głównych powodów podawany był również brak doświadczenia. Młodzieży brakuje również skonkretyzowanych planów zawodowych. Z odpowiedzi wynika, że dla części osób problemem jest samo poszukiwanie pracy. Brakowało im również informacji o tym jak założyć własną firmę.

Co w przyszłości może stanowić o twojej przewadze na rynku pracy?

Ankietowani najczęściej wskazywali profesjonalną wiedzę i umiejętności, w tym dotychczas zdobyte doświadczenie, jako ich przewagę na rynku pracy. Taką opcję zaznaczyło 70,13% respondentów. Kolejną najczęściej wybieraną odpowiedzią było „pracowitość i umiejętność pracy w zespole” – 67,48%. Podobny odsetek również wierzy w swoją osobę (62,61%). Opcją, która została wskazana najmniej razy były „znajomości” – 39,16% oraz wysokie kompetencje społeczne i komunikacyjne (47,12%).

Co może podnieść twoją konkurencyjność na rynku pracy?

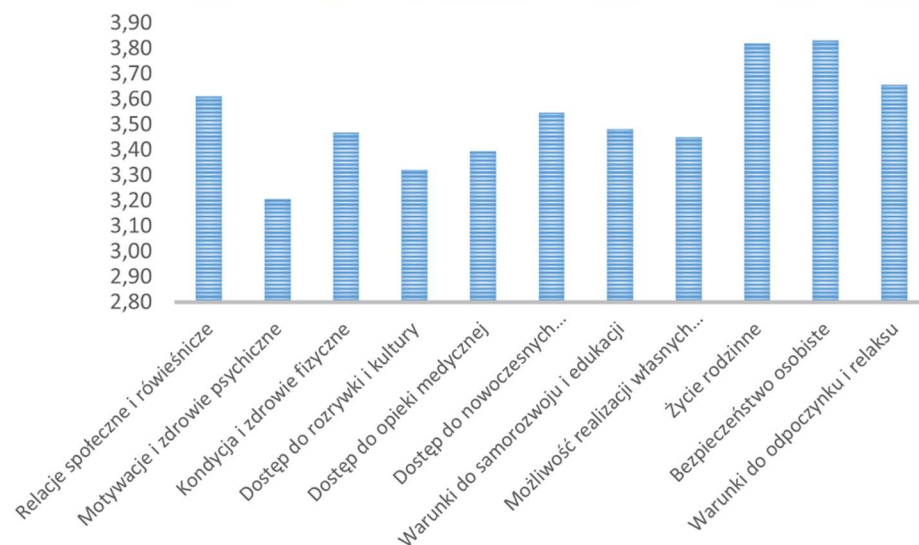
W dalszej części poproszono ankietowanych o wskazania czynników, które mogą podnieść ich konkurencyjność na rynku pracy. Mogli wybrać jedną spośród dostępnych odpowiedzi (udzielono 444 odpowiedzi). Uczniowie najczęściej wybierali „odbycie specjalistycznych szkoleń i kursów: - 30,86%. Kolejną opcją było „zdobycie praktycznych umiejętności wymaganych w danym zawodzie” – 29,73%. Niemal co piąta osoba (19,14%) uznała, że jej konkurencyjność najlepiej podniesie „odbycie praktyki zawodowej w danym zawodzie”. Najmniejszym zainteresowaniem cieszyła się opcja: „zwiększenie kompetencji i umiejętności społecznych” – 17,79%. Ankietowani mogli również wskazać inne elementy, które podniosą potencjalnie ich konkurencyjność na rynku pracy. Z opcji tej skorzystało niewiele osób. Wśród odpowiedzi pojawiły się: znajomości; predyspozycje osobiste oraz kompetencje; kreatywność i przyciąganie uwagi.

Jak oceniasz jakość swojego życia i poziom zaspokojenia twoich potrzeb w następujących obszarach

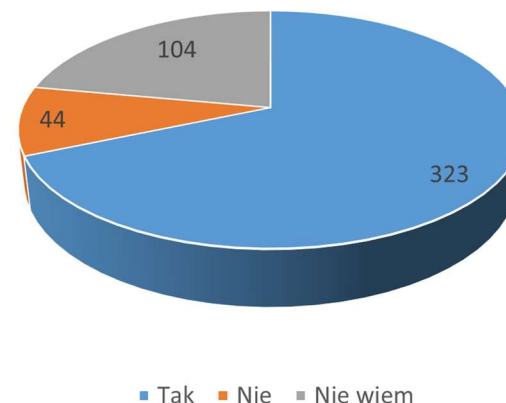
Młodzież poproszono o ocenę w skali 1-5 jakość swojego życia w 11 zaproponowanych obszarach. Odpowiedzi udzieliło przeciętnie 437 uczniów. Po zsumowaniu wszystkich odpowiedzi, najwyższą średnią ocenę z wartością 3,83 otrzymało bezpieczeństwo osobiste. Niewiele niżej ankietowani ocenili życie rodzinne (3,82). Kolejnymi obszarami były warunki do odpoczynku i relaksu (3,66), relacje społeczne i rówieśnicze (3,61) oraz dostęp do nowoczesnych technologii/sprzętu (3,55). Ankietowani najgorzej ocenili swoje motywacje i zdrowie psychiczne (3,21) oraz dostęp do rozrywki i kultury (3,32). Średnie wartości dla poszczególnych obszarów prezentuje poniższy wykres.

Wykres 17. Ocena jakości życia i zaspokojenia potrzeb

Czy myślisz o opuszczeniu regionu w perspektywie kolejnych 10 lat?

Wykres 18. Czy myślisz o opuszczeniu regionu w perspektywie kolejnych 10 lat?

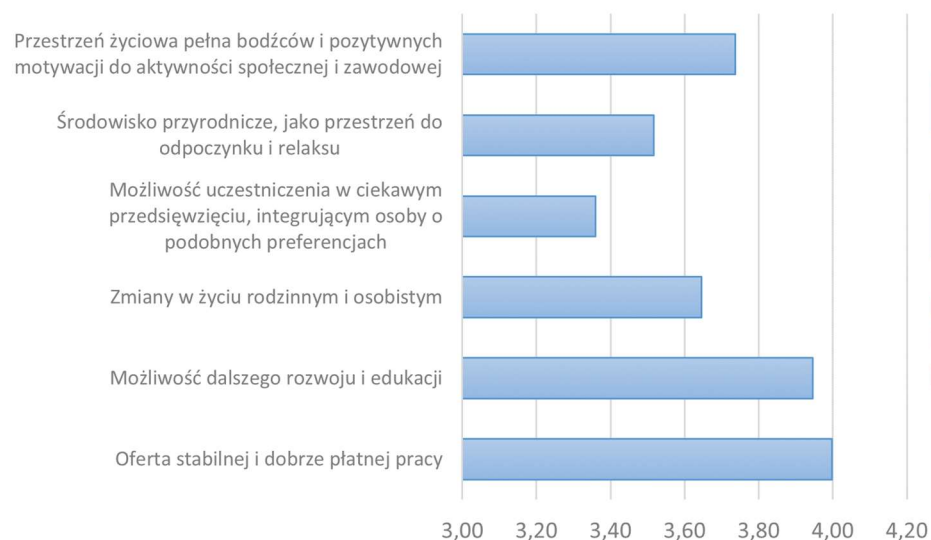
Aż 69% młodzieży zamierza opuścić powiat radomszczański w perspektywie kolejnego dziesięciolecia. Na pozostanie zdecydowanych jest jedynie 9% ankietowanych.

Jakie czynniki mają największy wpływ na decyzję o opuszczeniu bądź pozostaniu na terenie powiatu radomszczańskiego?

Aspektem mającym największy wpływ na decyzję o ewentualnej przeprowadzce ma kwestia pracy zawodowej. Ankietowani ocenili średnio ten czynnik na 4,00 w skali od 1 do 5. Średnią 3,95 uzyskała możliwość dalszego rozwoju i edukacji. „Przestrzeń życiowa pełna bodźców i pozytywnych motywacji do aktywności społecznej i zawodowej” przez

ankietowanych została oceniona na 3,74. Młodzież najniżej oceniła „możliwość uczestniczenia w ciekawym przedsięwzięciu, integrującym osoby o podobnych preferencjach”. Drugim najniżej ocenionym aspektem mającym wpływ na decyzję o opuszczeniu powiatu było „środowisko przyrodnicze, jako przestrzeń do odpoczynku i relaksu”. Ten ważny w ich opinii aspekt powiatu radomszczańskiego nie ma większego wpływu na decyzję o pozostaniu w powiecie (średnia ocen – 3,52).

Wykres 19. Czynniki wpływające na decyzję o opuszczeniu powiatu w perspektywie kolejnych lat

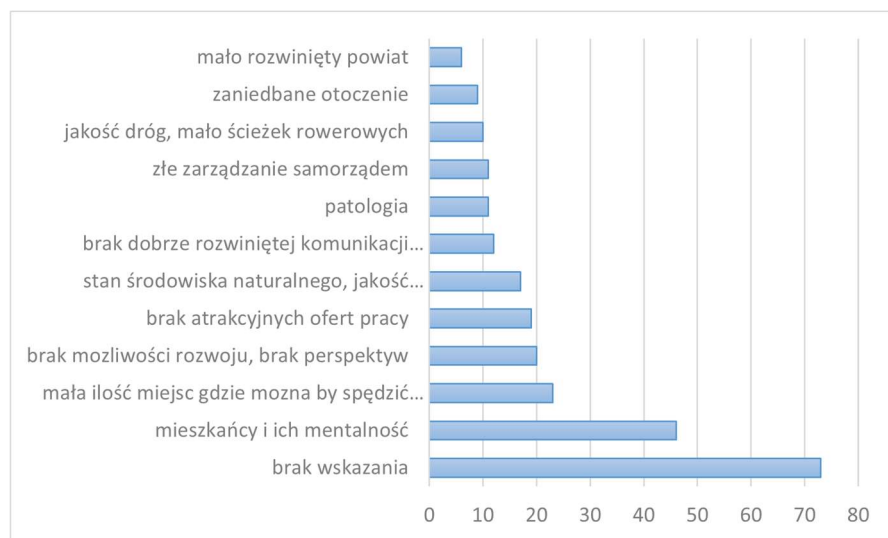
Ankietowani mogli podać również inne powody, nie ujęte na powyższym wykresie. Wśród odpowiedzi pojawiły się kwestie związane z dalszą nauką na uczelni wyższej, życiem uczuciowym, prowadzeniem gospodarstwa rolnego, poszukiwaniem lepszej pracy oraz poszukiwaniem bardziej otwartej społeczności.

Co twoim zdaniem, wpływa na negatywne postrzeganie regionu, w którym żyjesz?

Ankietowani poprzez pytanie otwarte mogli wskazać co w ich opinii wpływa na negatywne postrzeganie powiatu radomszczańskiego. Zdecydowało się na to 283 uczniów, czego 73 nie wskazało żadnych aspektów. Udzielone odpowiedzi pogrupowano i najczęściej pojawiające się obszary zaprezentowano za pomocą poniższego wykresu. Wynika z niego, że w opinii młodzieży największy wpływ na negatywne postrzeganie powiatu radomszczańskiego mają sami mieszkańcy oraz ich mentalność. Był to aspekt, który pojawiał się zdecydowanie częściej od pozostałych. Kolejnymi obszarami były: brak miejsc do spędzania wolnego czasu (w tym miejsc rozrywki typu kino), brak możliwości rozwoju oraz brak perspektyw; brak atrakcyjnych ofert pracy oraz stan środowiska naturalnego (np. smog i zanieczyszczenia rzek). Kolejnymi problemami, które rzutują na postrzeganie powiatu są: brak dobrze rozwiniętej komunikacji publicznej; patologie; złe zarządzanie samorządem oraz jakość dróg i ścieżek rowerowych. Ankietowani wskazali również na zaniedbane otoczenie (np. obdrapane budynki) oraz ogólnie mały poziom rozwoju powiatu.

Wykres 20. Aspekty wpływające na negatywne postrzeganie regionu w opiniach młodzieży

Z innych czynników, nieujętych na powyższym wykresie, można wyróżnić: *bieda; słaba opieka medyczna; mało instytucji kultury; brak zieleni; duża liczba bezdomnych oraz jest po prostu nudne.*

Co twoim zdaniem, wpływa na pozytywne postrzeganie regionu, w którym żyjesz?

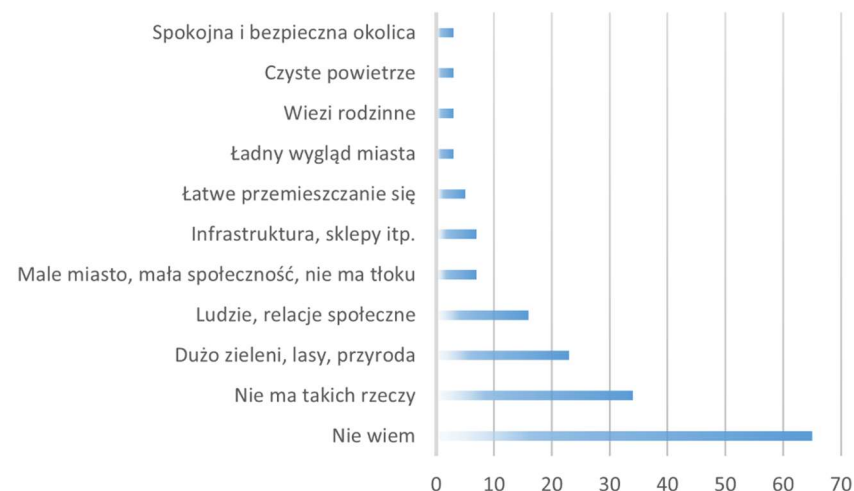
Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji odwrotnej, czyli wskazania co wpływa pozytywnie na postrzeganie powiatu radomszczańskiego. Udzielane odpowiedzi miały formułę otwartą i zostały następnie pogrupowane w zbliżone tematycznie obszary. W kwestii tej wypowiedziało się 270 osób. Wśród tych wypełnionych ankiet przeważały jednak odpowiedzi typu „nie wiem” – 65 osób. Kolejne 34 osoby uważają, że w powiecie nie ma nic co mogłoby wpłynąć na jego pozytywny wizerunek. Jako aspekt wpływający na postrzeganie powiatu radomszczańskiego najczęściej

wskazywano przyrodę, zielenią, krajobrazy (23 odpowiedzi) oraz ludzi i relacje społeczne (16). Ta druga odpowiedź kontrastuje z wynikami wcześniejszego pytania, gdzie mieszkańcy zostali wytypowani jako jeden z głównych powodów negatywnego postrzegania regionu. Wśród innych pozytywów ankietowani wymienili:

- małe miasto, mała społeczność, co przedkłada się na brak tłumów (7 odpowiedzi),
- dostępność do infrastruktury, sklepów itp. (7),
- łatwość przemieszczania się (5),
- ładny wygląd miasta (3),
- czyste powietrze (3),
- więzi rodzinne (3),
- spokojna i bezpieczna okolica (3).

Pozostałe kwestie zostały poruszone przez mniej niż trzy osoby.

Wykres 21. Aspekty wpływające na pozytywne postrzeganie regionu w opiniach młodzieży

Czy uważasz, że młodzież i ludzie młodzi mogą pozytywnie wpłynąć na rozwój regionu?

Ankietowanych zapytano, czy ich zdaniem, ich pokolenie jest w stanie pozytywnie wpłynąć na rozwój powiatu. Zdecydowana większość (67,30%) odpowiedziała twierdząco. Według 11,46% nie jest to możliwe. Pozostałe osoby nie miały zdania.

Ankietowanych zapytano również, dlaczego tak uważają. Osoby, które udzieliły twierdzącej odpowiedzi argumentowały to między innymi w taki sposób:

- młodzi więcej wiedzą co można zmienić żeby nowym pokoleniom się lepiej żyło,
- mają sporo nowych pomysłów,
- młodzi ludzie mają świeże umysły i wnoszą lekkość, są bardziej świadomi psychicznie,
- młodzi chętniej podejmują się aktywności związanych z kulturą, rozrywką itp.,
- to oni są przyszłością regionu,
- są bardziej otwarci światopoglądowo,
- są aktywni i pełni chęci działania, nie skażeni bylejąkością.

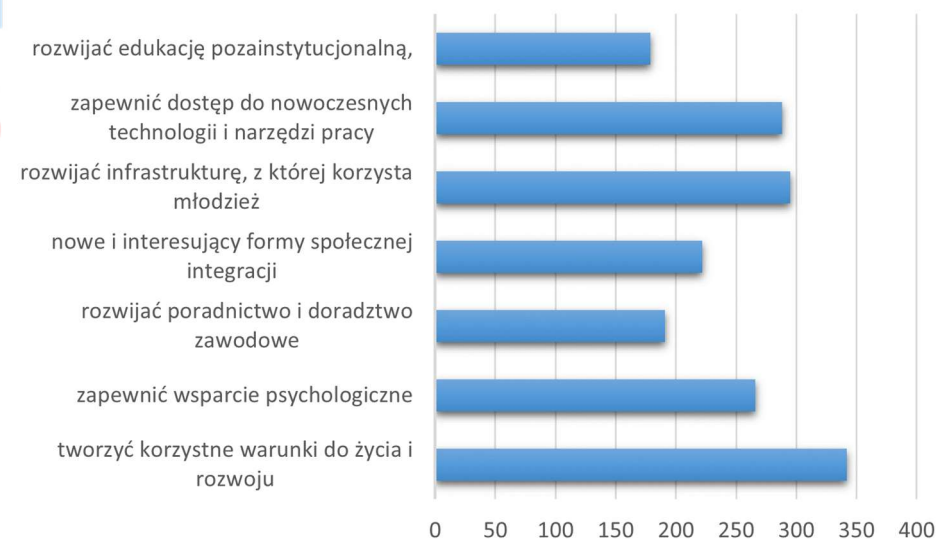
Osoby, według których młodzież nie jest w stanie pozytywnie wpłynąć na region jako argumenty podała:

- obecna młodzież jest niewychowana i leniwa,
- nie szanują niczego,
- brakuje wśród nich liderów,
- władze nie są zainteresowane pomocą młodych, brakuje im siły przebicia.

Co według Ciebie należy zrobić, by ułatwić młodzieży i osobom młodym realny wpływ na rozwój regionu?

Ankietowanych poproszono o wskazanie, które z zaproponowanych działań przyczynią się do ułatwienia im osiągnięcia realnego wpływu na rozwój regionu. Najczęściej zaznaczaną opcją było tworzenie korzystnych warunków do życia i rozwoju (342). Kolejnymi odpowiedziami były „rozwijać infrastrukturę, z której korzysta młodzież” (295), „zapewnić dostęp do nowoczesnych technologii i narzędzi pracy” (288) oraz „zapewnić wsparcie psychologiczne” (266). Najmniej osób wskazało na rozwijanie edukacji pozainstytucjonalnej (179). Wszystkie wyniki prezentuje poniższy wykres.

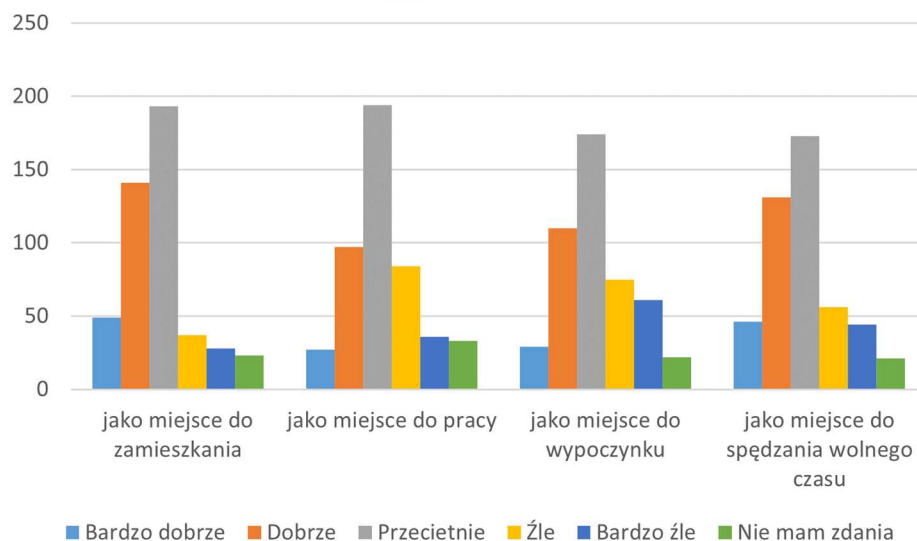
Wykres 22. Co według Ciebie należy zrobić, by ułatwić młodzieży i osobom młodym realny wpływ na rozwój regionu?

Ocena powiatu radomszczańskiego w poszczególnych aspektach

Ankietowanych poproszono o ocenę powiatu radomszczańskiego jako miejsca do zamieszkania, miejsca do pracy, miejsca do wypoczynku, miejsca do spędzania wolnego czasu. Do oceny posłużono się następującą skalą: Bardzo dobrze (5), Dobrze (4), Przeciętnie (3), Źle (2), Bardzo źle (1). Dodatkową ankietowani mogli wybrać „nie mam zdania”.

Wykres 23. Ocena powiatu radomszczańskiego w zaproponowanych obszarach

Jak widać z powyższego wykresu najczęstszą odpowiedzią przy każdym obszarze było „przeciętnie”. Wyłączając nieodezwane odpowiedzi, można wyliczyć średnią ocen, korzystając z podanych wcześniej wartości. Najwyżej oceniono powiat jako miejsce do zamieszkania (średnia ocen – 3,33). Kolejna ocena (3,18) dotyczyła powiatu jako miejsca do spędzania

wolnego czasu. Powiat jako miejsce do pracy uzyskał wynik 2,99, natomiast najgorzej oceniono powiat jako miejsce do wypoczynku (2,94).

Atuty powiatu radomszczańskiego

Na zakończenie ankiety, młodzież poproszono o wskazania maksymalnie pięciu atutów powiatu radomszczańskiego. Za największy atut uczniowie wskazali środowisko naturalne (35%). Opcję świadczącą o braku jakichkolwiek atutów wybrało 28% badanych. Wysoko oceniono również walory krajobrazowe (120 wskazań – 25% głosujących), dostępność infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (116 odpowiedzi), Szpital Powiatowy w Radomsku (103 zaznaczenia) oraz ścieżki rowerowe (100 wskazań). Najgorzej oceniono infrastrukturę wypoczynkową oraz stan dróg. Szczegółowe rozłożenie wyników ukazuje poniższy wykres.

Wykres 24. Atuty powiatu radomszczańskiego

Spis wykresów i tabel

Wykres 1. Respondenci w podziale na wiek.....	2
Wykres 2. Wykształcenie oraz status zawodowy respondentów	3
Wykres 3. Ocena powiatu jako miejsca do życia	3
Wykres 4. Ocena powiatu jako miejsca do życia	4
Wykres 5. Ocena czynników wpływających na ocenę powiatu jako miejsca do życia	4
Wykres 6. Ocena warunków życia w poszczególnych obszarach.....	7
Wykres 7. Zgodność ankietowanych z zaproponowanymi stwierdzeniami.	8
Wykres 8. Cele życiowe mieszkańców powiatu.....	9
Wykres 9. Co ułatwiłoby Panu/Pani realizację celów życiowych?	9
Wykres 10. Co ma największy wpływ na realizację celów życiowych.....	10
Wykres 11. Poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców	11
Wykres 12. Ankietowani uczniowie według miejsca zamieszkania	17
Wykres 13. Ocena celów życiowych oraz średnia ocen.....	18
Wykres 14. Czynniki ułatwiające realizację celów życiowych.....	18
Wykres 15. Ocena wpływu wskazanych czynników na osiągnięcie celów życiowych	19
Wykres 16. Przyczyny i motywacje aktywności społecznej młodzieży	22
Wykres 17. Ocena jakości życia i zaspokojenia potrzeb	24
Wykres 18. Czy myślisz o opuszczeniu regionu w perspektywie kolejnych 10 lat?	24
Wykres 19. Czynniki wpływające na decyzję o opuszczeniu powiatu w perspektywie kolejnych lat	25
Wykres 20. Aspekty wpływające na negatywne postrzeganie regionu w opiniach młodzieży	26
Wykres 21. Aspekty wpływające na pozytywne postrzeganie regionu w opiniach młodzieży	26

Wykres 22. Co według Ciebie należy zrobić, by ułatwić młodzieży i osobom młodym realny wpływ na rozwój regionu? .....

Wykres 23. Ocena powiatu radomszczańskiego w zaproponowanych obszarach .....

Wykres 24. Atuty powiatu radomszczańskiego .....

Tabela 1. Informacje o zrealizowanych sondażach.....

Tabela 2. Wskazane miejsce zamieszkania .....

Tabela 3. Rozkład czynników wpływających na sytuację w powiecie oraz ocenę jakości życia w perspektywie ostatnich 5 lat .....

Tabela 4. Priorytety mogące przyczynić się do rozwoju powiatu radomszczańskiego.....